

Lieta C-37/23**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2023. gada 25. janvāris

Iesniedzējtiesa:*Corte suprema di cassazione* (Itālija)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2023. gada 16. janvāris

Prasītāj:*Agenzia delle Entrate***Atbildētājs:**

PR

Pamatlietas priekšmets

Nodokļa atvieglojumi – PVN – 2009. gada zemestrīce – 60 % nodokļa atmaksa

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

- 1 Saistībā ar strīdu pamatlietā starp *Agenzia delle Entrate* un nodokļu maksātāju, iesniedzējtiesa pēc savas ierosmes izvirza jautājumu par to, vai valsts tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēta jau samaksātā pievienotās vērtības nodokļa (PVN) atmaksāšana 60 % apmērā laikposmā no 2009. gada aprīļa līdz 2010. gada decembrim, kas ir tiesiskais regulējums, kurš tika ieviests tieši saistībā ar Abruco reģionā 2009. gada 6. aprīlī notikušo zemestrīci, ir saderīgs ar nodokļu neitralitātes principu. Šis noteikums radītu nevienlīdzīgu attieksmi, kas ir pretrunā nodokļu neitralitātes principam. Turklāt šādas kompensācijas piešķiršana tiek apstrīdēta, pamatojoties uz to, ka pastāv aizliegums apturēt nelikumīgu atbalstu, ko Itālija piešķirusi valsts atbalsta lietā SA.35083 (2012/NN) – *Sisma Abruzzo*.

Prejudiciālais jautājums

- 2 Vai principiem, kas izklāstīti [2015. gada 15. jūlija] rīkojumā lietā *Agenzia delle Entrate/Nuova Invincibile srl* (C-82/14, EU:C:2015:510) un 2008. gada 17. jūlija spriedumā lietā *Komisija/Itālija* (C-132/06, EU:C:2008:412), ir pretrunā tāda tiesību norma kā no 2011. gada Likuma Nr. 183 33. panta 28. punkta izrietošā, ar kuru nodokļu maksātājiem ļauts atgūt summu 60 % apmērā, kas samaksāta kā PVN laikposmā no 2009. gada aprīļa līdz 2010. gada decembrim saistībā ar zemestrīci, kas 2009. gada 6. aprīlī skāra Abruco reģionu?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

- 3 Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvas 2006/112/EK (Sestā PVN direktīva) 2., 206. un 273. pants un 45. apsvērumš; LESD 108. panta 3. punkts; Regulas (EK) Nr. 659/1999 11. panta 1. punkts.

Atbilstošās valsts tiesību normas

- 4 2010. gada 31. maija Dekrētlikuma Nr. 78, kas ar grozījumiem pārveidots par 2010. gada 30. jūlija Likumu Nr. 122, 39. pantā noteikts, ka fiziskām personām, kurām ir ienākumi no uzņēmējdarbības vai pašnodarbinātības, kā arī personām, kas nav fiziskas personas un kuru apgrozījums nepārsniedz 200 000 EUR, līdz 2010. gada 20. decembrim tiek apturēta nodokļu, tostarp PVN, iekasēšana bez tiesībām uz jau samaksātās summas atmaksu.
- 5 2011. gada 12. novembra Likuma Nr. 183 33. panta 28. punktā ir paredzēts, ka, lai ļautu atgūties no ārkārtas situācijas, ko Abruco reģionā izraisīja 2009. gada 6. aprīlī notikušī zemestrīce, iekasēšanas atsākšana saskaņā ar iepriekš minēto 2010. gada 31. maija Dekrētlikuma Nr. 78 39. pantu ir jāveic pa daļām (120 ikmēneša maksājumos) un ka par katru nodokli, uz kuru attiecas nodokļu iekasēšanas apturēšana, atskaitot jau veiktos maksājumus, maksājamā summa ir jāsamazina līdz 40 %.
- 6 Tāpēc šo noteikumu kopuma rezultātā laikposmā no 2009. gada 9. aprīļa līdz 2010. gada 20. decembrim ienākumu no saimnieciskās darbības un pašnodarbinātības turētājiem (kā arī personām, kas nav fiziskas personas, kuru apgrozījums nepārsniedz 200 000 EUR) nodokļu, tostarp PVN, maksājumi vispirms tika apturēti un pēc tam, veicot maksājumus pa daļām, to kopsumma tika samazināta par 60 %.
- 7 Daļēji līdzīgi noteikumi tika ieviesti ar 2002. gada 27. decembra Likuma Nr. 289 9. panta 17. punktu attiecībā uz personām, kas cietušas 1990. gada zemestrīcē Sicīlijā.

Īss pamatlīetas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 8 PR, notārs, lūdza atmaksāt 102 088 EUR kā summas, kas samaksāta kā PVN par laikposmu no 2009. gada aprīļa līdz 2010. gada decembrim, jo saskaņā ar 2011. gada 12. novembra Likuma Nr. 183 33. panta 28. punktu šis nodoklis, kura maksājums sākotnēji tika apturēts saistībā ar 2009. gada 6. aprīļa zemestrīci, kas skāra Abruco reģionu, tika samazināts uz 40 % no maksājamās summas. Ieņēmumu dienests noraidīja pieteikumu, pamatojoties uz to, ka šis noteikums izslēdz jau samaksātās summas atmaksāšanu.
- 9 Provinces nodokļu komisija noraidīja nodokļu maksātāja sūdzību par atteikumu un nolēma, ka samazinājums ir jāveic par vēl nesamaksāto summu, nevis par jau veiktajiem maksājumiem.
- 10 Nodokļu maksātājs vērsās Reģionālajā nodokļu komisijā, apgalvojot, ka to personu situācija, kuras nebija samaksājušas nodokli un kurām bija tiesības izmantot veicamā maksājuma samazinājumu, ir jāuzskata par analogisku to personu situācijai, kuras, no otras puses, pēc tam, kad bija veikušas maksājumus, lūdza atmaksāt lielākas samaksātās summas, un šis arguments saskan ar *Corte di cassazione* (Kasācijas tiesa) interpretāciju par 2002. gada 27. decembra Likuma Nr. 289 9. panta 17. punktā ietverto analogisko noteikumu, kas attiecas uz 1990. gada zemestrīci Sicīlijā. *Agenzia delle Entrate* apstrīdēja nodokļu maksātāja argumentu, jo tas attiecās uz PVN jautājumiem, un jebkurā gadījumā lūdza apturēt tiesvedību līdz brīdim, kad Eiropas Komisija pieņems 2012. gada 17. oktobra lēmumu C(2012) 7128 final par formālās izmeklēšanas procedūras uzsākšanu saskaņā ar LESD 108. pantu, kurā ietverts rīkojums apturēt ar Eiropas Savienības tiesību aktiem nesaderīgu valsts atbalstu.
- 11 Reģionālā nodokļu komisija, pārveidojot pirmās instances spriedumu, apmierināja nodokļu maksātāja apelācijas sūdzību un atzina PVN atmaksāšanas atteikumu par prettiesisku. Ieņēmumu dienests iesniedza šo kasācijas sūdzību par spriedumu, uz kuru nodokļu maksātājs atbildēja ar pretapelācijas sūdzību.

Pamatlīetas pušu galvenie argumenti

- 12 *Agenzia delle Entrate*, prasītājs, apgalvo, ka ir pārkāpts LESD 108. panta 3. punkts un Regulas Nr. 659/1999/EK 11. panta 1. punkts tiktāl, ciktāl Reģionālā nodokļu komisija, neraugoties uz rīkojumu, ar kuru tika apturēts Itālijas nelikumīgi piešķirtais atbalsts valsts atbalsta lietā SA.35083 (2012/NN) – *Sisma Abruzzo*, esot atzinusi tiesības uz PVN atmaksu personai, kas veic saimniecisko darbību, šajā gadījumā – notāra brīvo profesiju.
- 13 **Nodokļu maksātājs, atbildētājs**, apgalvo, ka šis pamats ir nepamatots, jo, viņaprāt, Eiropas Komisijas lēmums nav piemērojams šajā lietā, kurā runa ir par profesionāli, kas darbojas vietējā mērogā.

Atbilstošā Tiesas judikatūra

- 14 Īpaši nozīmīgs šķiet 2015. gada 15. jūlija rīkojums lietā *Agenzia delle Entrate/Nuova Invincibile srl*, C-82/14, EU:C:2015:510, kā arī 2008. gada 17. jūlija spriedums lietā *Komisija/Itālija*, C-132/06, EU:C:2008:412, par 2002. gada Likuma Nr. 289 8. un 9. pantu.
- 15 Iepriekš minētajā rīkojumā Tiesa pēc tam, kad tā norādīja, ka “atskaitīšanas sistēma tika izveidota, lai nodrošinātu PVN neitralitāti [...], norādīja, ka šīs sistēmas mērķis ir pilnībā atbrīvot nodokļa maksātāju no PVN sloga, kas maksājams vai samaksāts saistībā ar visām viņa saimnieciskajām darbībām. Tādējādi kopējā PVN sistēma garantē nodokļu neitralitāti attiecībā uz visām saimnieciskajām darbībām”, norādīja, ka “pasākums, kas ieviests ar Likuma Nr. 289/2002 9. panta 7. punktu, no vienas puses, nevis atvieglo nodokļu maksātāju nodokļu slogu PVN jomā, bet gan ļauj atsevišķiem nodokļu maksātājiem paturēt vai atņemt summas, ko samaksājis galapatērētājs un kas pienākas nodokļu administrācijai”, un, no otras puses, rada “atšķirīgu attieksmi, kas ir pretrunā nodokļu neitralitātes principam, jo šī tiesību norma ļauj atsevišķiem tajā minētajiem nodokļu maksātājiem un, pamatojoties uz parasti maksājamā PVN samazinājumu – samazinājumu, kas paredzēts tajā pašā tiesību normā, – paturēt vai ieturēt lielāko daļu no PVN summas, kas saņemta par preču piegādēm un pakalpojumu sniegšanu, savukārt citiem nodokļu maksātājiem Itālijas teritorijā ir pienākums pilnībā samaksāt nodokļu administrācijai PVN summu, kas parasti jāmaksā par šiem darījumiem”.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 16 Iesniedzējtiesa norāda, ka apelācijas sūdzības izskatīšanai ir būtiski divi apstākļi:
- a) lietas izskatīšanas gaitā tika pieņemts Eiropas Komisijas 2012. gada 17. oktobra galīgais lēmums C(2012) 7128 final,
  - b) atmaksas pieprasījums attiecas uz PVN.
- 17 Pirmajā aspektā iesniedzējtiesa norāda, ka pasākumu, ar kuriem dalībvalsts atsakās no pareizas PVN piemērošanas un/vai iekasēšanas, nesaderība ir jākonstatē pēc savas iniciatīvas, neatkarīgi no lietas dalībnieku konkrētajiem secinājumiem, jo no EKL 10. pantā ietvertā efektivitātes principa izriet valsts tiesas pienākums pēc savas iniciatīvas piemērot Savienības tiesības. Šajā lietā Komisija 2015. gada 14. augusta lēmumā C(2015) 5549 final (kas ir jāīsteno arī valsts tiesai, nepiemērojot pretrunīgas tiesību normas) 1. pantā nolēma, ka “*ar iekšējo tirgu nav saderīgi valsts atbalsta pasākumi (...), ar kuriem tiek samazināti nodokļi un iemaksas, kas kopš 1990. gada Itālijā dabas katastrofu skartajās teritorijās ir jāmaksā uzņēmumiem, un kurus Itālija ir nelikumīgi ieviesusi, pārkāpjot Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta 3. punktu*”.

- 18 Iesniedzējtiesa uzskata, ka ar 2011. gada Likuma Nr. 183 33. panta 28. punktu tiek īstenots tas pats mehānisms, kas jau ir ieviests ar 2002. gada Likuma Nr. 289 9. panta 17. punktu, jo, tāpat kā pēdējā minētā noteikuma gadījumā, *“par katru nodokli vai iemaksu (...), uz kuru attiecas nodokļu atlikšana, atskaitot jau veiktos maksājumus, maksājamā summa tiek samazināta uz 40 procentiem”*, tādējādi paredzot maksājamo summu samazinājumu par 60 procentiem.
- 19 Nodokļa samazinājuma priekšrocība, šķiet, pirmkārt, var nevis atvieglot nodokļu maksātāju nodokļu slogu PVN jomā, bet gan ļaut dažiem no tiem paturēt vai atņemt summas, ko jau ir samaksājis galapatērētājs un kas ir jāmaksā nodokļu administrācijai: citiem vārdiem sakot, šī norma ļauj vieniem atmaksāt summu, ko faktiski jau ir samaksājuši citi, proti, galapatērētāji, kuriem iespēja pieprasīt samaksātās summas atmaksu no tirgotāja ir tikai hipotētiska.
- 20 Otrkārt, šis noteikums, šķiet, rada nevienlīdzīgu attieksmi, tieši pārkāpjot nodokļu neitralitātes principu, jo tas ļauj atsevišķiem nodokļa maksātājiem paturēt un ieturēt ļoti ievērojamu daļu (60 %) no PVN summas, kas iekasēta par preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu, atšķirībā no citiem nodokļa maksātājiem Itālijas teritorijā, kuriem, no otras puses, par tāda paša veida darījumiem jāmaksā visa PVN summa.
- 21 Nodokļu maksātājs norādīja, ka jaunais noteikums atšķirībā no 2002. gada noteikuma neizslēdz ieņēmumu aģentūras veikto novērtēšanu, ka samazinājums ir tikai 60 % (pretstatā 2002. gada noteikumā paredzētajiem 90 %) un ka teritoriālā piemērošanas joma ir ierobežotāka, secinot, ka principi, ko Tiesa apstiprināja spriedumā lietā *Agenzia delle Entrate/Nuova Invincibile s.r.l.*, neattiecas uz izskatāmo lietu.
- 22 Iesniedzējtiesa uzskata, ka ne samazinājums, ne teritoriālā norobežošana nav būtiski faktori, tāpat kā nav nozīmes novērtējuma neizslēgšanai, savukārt atskaitītajām summām joprojām ir nozīme. Tādējādi šis noteikums, šķiet, nepamatoti pārkāpj PVN neitralitātes principu.
- 23 Tomēr iesniedzējtiesa, tā kā šī ir norma, ko Tiesa nekad nav skaidri vērtējusi, uzskata, ka, ņemot vērā lietas dalībnieka apsvērumus, ir nepieciešams Tiesai uzdot jautājumu par Likuma Nr. 183/2011 33. panta 28. punkta saderību, ņemot vērā iepriekš minētos precedentus.